

PÖYTÄKIRJA

**Suomen kestävän kehityksen toimikunnan kokous 29.4.2010
klo 11.00-13.00, Säätytalo, Helsinki**

Suomen vastuu luonnon monimuotoisuuden suojelussa

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja, työministeri **Anni Sinnemäki** avasi kokouksen. Hän onnitteli professori Ilkka Hanskia, joka oli valittu arvostetun Yhdysvaltain tiedeakatemian jäseneksi.

2. Johdantopuheenvuoro

Ympäristöministeri **Paula Lehtomäki** totesi avauspuheenvuorossaan, että kansainvälisistä tavoitteista huolimatta biologinen monimuotoisuus on köyhtynyt nopeasti viimeisten vuosikymmenien kuluessa ihmisen toiminnan seurauksena. Luonnon monimuotoisuuden häviäminen kytkeytyykin maailmanlaajuisiin haasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen ylikulutukseen ja haitallisiin tulokaslajeihin. Ekosysteemipalvelujen taloudellisia vaikutuksia arvioivaan TEEB-raporttiin viitaten hän totesi, että esim. Euroopassa hyödynnetään luonnonvaroja kolme kertaa nopeammin kuin mitä ne uusiutuvat. Hän muistutti, että on kalliimpaa korjata ekologista tasapainoa ennalleen kuin suojella luontoa ja sen rikkautta ennakoon.

Lehtomäki painotti, että luonnonsuojelun yksi keskeinen lähtökohta on luonnon itseisarvon tunnistaminen. Sen rinnalle tarvitaan täydentävä arvottamisperusta: tunnuslukuja ja mittareita, jotka tuovat arvot esille myös euroina. BKT mittaa hänen mukaansa hyvin taloudellista aktiivisuutta ja tuottavuutta, mutta siinä ei oteta huomioon esimerkiksi luonnonvarojen vähenemistä tai ympäristön pilaantumista. Siksi tarvitaan rinnalle muita mittareita, esim. Tilastokeskus on laskenut aikasarjaa Suomelle Genuine Progress Indicator –mittarin puitteissa. Lisäksi Syken johdolla on kehitetty kattava biodiversiteetin seurantajärjestelmä luonnontila.fi –portaaliin.

Politiikkatoimien ja –tavoitteiden yhteensovitus, suojelun tehostaminen sekä yleisen tietoisuuden ja resurssien lisääminen ovat Lehtomäen mukaan Suomessa keskeiset toimet tavoiteltaessa biodiversiteetin köyhtymisen pysäyttämistä vuoden 2010 jälkeen. Monimuotisuusnäkökulmasta keskeiset elinympäristöt ovat hänen mukaansa Itämeri, metsät joiden monimuotoisuutta turvataan METSO-ohjelmalla, suot ja turvemaat ja uhanalaiset luontotyytit, joiden arviointi LuTU suoritettiin ensimmäisen kerran vuonna 2008. Uhanalaisia luontotyyppisiä oli LuTU:n mukaan selvästi eniten perinnebiotoopeissa, sen jälkeen metsissä.

Lehtomäki peräänkuulutti laajan monivuotisen tutkimusohjelman käynnistämistä luonnon monimuotoisuuden ja sen yhteiskunnallisen ja taloudellisen merkityksen ymmärtämiseksi ja tietopohjan laajentamiseksi. Hankkeessa tulisi hänen mukaansa keskittyä erityisesti

ekosysteemipalvelujen taloudelle tuottamien hyötyjen selvittämiseen ja laskemiseen, jotta ne voitaisiin jatkossa ottaa paremmin huomioon päätöksenteossa. Samoin tarvitaan skenaarioita siitä, miten ilmastonmuutos vaikuttaa eri maantieteellisiin alueisiin sekä mitä sopeutumistoimia tarvitaan luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Vaatimus tutkimusohjelman käynnistämisestä tulisi lehtomäen mukaan saada seuraavan hallituksen ohjelmaan. Sektoritutkimuksen neuvottelukunta olisi luonteva taho vetämään hanketta.

3. Ekosysteemien ja biologisen monimuotoisuuden taloudellinen arvo ja merkitys

Vanhempi tutkija **Marianne Kettunen** Euroopan ympäristöpolitiikan instituutista (IEEP) totesi, että ekosysteemipalvelut ovat luonnon monimuotoisuuteen ja ekosysteemeihin sekä niiden toimintaan liittyviä palveluja, joiden kautta luonto esim. tarjoaa luonnonvarojen, tukee matkailua, sitoo hiiltä, puhdistaa vettä, ehkäisee tulvia tai kuivuutta, pölyttää viljakasveja, tukee terveyttä, inspiroi taidetta ja luo kulttuuriperintöä. Ongelmana on, että näillä palveluilla ei ole rahallista arvoa, eikä niiden toiminnan hyötyjä ole mielletty taloudellisesti merkittävinä, joten luonnon on annettu köyhtyä. Ratkaisuna asiaa pohtiva TEEB-raportti pitää sitä, että luonnon rahallinen arvo ymmärretään paremmin ja saataisiin osaksi poliittista päätöksentekoa.

TEEB-arviossa on laskettu, kuinka paljon luonnon häviäminen maksaa maailmalle. Esim. merten kalakantojen kestävä käyttö vähentää kalastuksesta saatavia tuloja 50 miljardia US dollaria / vuosi. Euroopassa kuudesosa työpaikoista on suoraan tain välillisesti riippuvaisia ympäristöstä ja luonnosta. Metla on laskenut, että Suomessa yhden euron sijoitus kansallispuistoihin tai retkeilyalueisiin tuo jopa 20 euron tulot alueelle. Kettunen painotti, että luonto ja toimivat ekosysteemit ovat elintärkeitä kaikille, mutta jokapäiväinen elinehto kaikkein köyhimmille. Hän myös muistutti, että kaikkea ei voida mitat rahassa. Luonnon arvottaminen on vain keino, ei itsetarkoitus. Hän ehdotti, että Suomessakin pohdittaisiin luonnon tarjoamien hyötyjen koko kirjoa.

4. Suomen biodiversiteetin tila

Maa- ja metsätalousministeri **Sirkka-Liisa Anttila** antoi tukensa ministeri Lehtomäen aloitteelle käynnistää monivuotinen biodiversiteettiä koskeva tutkimusohjelma. Hänen mukaansa pelkästään ilmastonmuutos tulee muuttamaan luontoa merkittävästi, ja sen vaikutusta luonnon monimuotoisuuteen tulee arvioida kiireellisesti. Tärkeää on, että jo tutkimusten suunnitteluvaiheessa kiinnitetään huomiota mahdollisuuksiin soveltaa tutkimustietoa käytännössä. Hän toivoi, että tutkimusohjelman rahoittajiksi löydetäisiin valtion ja mahdollisesti EU:n lisäksi runsaasti muitakin rahoittajia.

Maa- ja metsätalousministeriön visiona on, että Suomi olisi uusiutuvia luonnonvaroja kestävästi, monipuolisesti ja tehokkaasti hyödyntävä yhteiskunta, jossa ihminen sekä luonto voivat hyvin. Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön strategian 35 tavoitteesta 31 kuuluu maa- ja metsätalousministeriön toimikentälle. Strategian 110:sta toimenpiteestä 81 kpl:ssa MMM on joko vastuuministeriö tai osavastuussa toimenpiteen toteutuksessa. Monimuotoisuuden arvostaminen suomalaisissa metsissä onkin Anttilan mukaan arkipäivää. Viime vuonna Metsähallitus paransi metsälajien elinmahdollisuuksia 25,5 miljoonalla eurolla esimerkiksi jättämällä luontokohteita ja ekologisia yhteyksiä metsien käytön ulkopuolella, rajoittamalla voimakkaasti metsien käyttöä sekä jättämällä säästöpuita ja pidentämällä metsien kiertoaikaa. Monimuotoisuussyistä asetettuja käyttörajoituksia oli Metsähallituksen talousmetsissä viime vuonna noin 215 000 hehtaarilla.

Ministeri Anttila kertoi, että Suomen metsäalasta yli 8 % on suojeltu tai rajoitetussa käytössä. Määrä on hänen mukaansa ehdotonta kärkeä Euroopassa eikä sitä pidä vähätellä. Etelä-Suomen metsien suojeluohjelmaa METSOa hän pitää erinomaisena esimerkkinä siitä, kuinka maanomistajat ovat lähteneet vapaaehtoisesti yhteisiin talkoisiin luonnonsuojelun edistämiseksi. MMM:n hallinnonalalla Metsoon osoitettavat varat ovat nousseet vuoden 2009 8 miljoonasta eurosta vuoden 2011 12,3 miljoonaan euroon. MMM on käynnistänyt viisi METSO-ohjelmaa tukevaa tutkimushanketta ja niiden rahoitukseen on myönnetty noin 200 000 euroa per vuosi. Tutkimukset valmistuvat viimeistään vuoden 2012 loppuun mennessä. Myös maataloudessa panostetaan Anttilan mukaan luonnon monimuotoisuuden edistämiseen entistä enemmän. Sen sijaan kosteikkojen perustamiseen eivät maatalousyrittäjät ole innostuneet tavoitellulla tavalla. Tilakohtainen neuvonta ja ohjeistus olisi Anttilan mukaan tarpeen.

Suomessa olisi Anttilan mukaan avoimesti keskusteltava siitä, mitä esteitä ja hidasteita meillä on luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa ja mitä niiden poistamiseksi olisi tehtävä. Lait luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa ovat tärkeitä, mutta pelkästään niiden voimin ei hänen mukaansa tavoitteita saavuteta. Vapaaehtoinen toiminta on usein tehokkaampi tapa lisätä luonnon monimuotoisuutta ja paikalliset asukkaat ja heidän elinkeinonsa on otettava huomioon päätöksiä tehtäessä.

Professori **Ilkka Hanski** korosti puheensa alussa edustavansa kokouksessa itseään, ei Suomen Akatemiaa. Hän totesi, että meillä on tarkka tieto lajeista ja uhanalaisuudesta eli luonnon tilasta. Sen sijaan puuttuu analyysyjä ja malleja tuottaa monimuotoisuuden ennusteita siitä, miten luonnon tila kehittyi erilaisissa skenaarioissa.

Luonnon monimuotoisuuden köyhtymisestä ja lajien häviämisenopeudesta hän mainitsi, että ennen 0,001 % lajeista kuoli sukupuuttoon sadassa vuodessa. Nyt ihmisten vaikutuksen näkyessä lajeja häviää 1 % sadassa vuodessa. Suomessa on Hanskin mukaan hävinnyt 186 lajia sadassa vuodessa. Ennusteena on, että vuonna 2050 yli 10 % lajeista häviää sadassa vuodessa. Monimuotoisuuden köyhtymisen syyt ovat elinympäristöjen pirstoutuminen, vaino ja liikakalastus, tulokaslajit ja ilmastonmuutos. Myös metsäluonnon laatu on häviämässä, esim. mustikan peittävyuden muutos 50 vuoden aikana on merkittävä.

Hanski nosti esille Luonnontila.fi -indikaattoriportaalin ja toi esille muutamia huomioita. Hän totesi, että verrattuna pitkäaikaiseen kehitykseen useiden indikaattorien heikentyminen oli hidastunut, mutta kuitenkin jatkunut. Hanski peräänkuulutti analyysseja ja malleja, joilla voitaisiin arvioida monimuotoisuuden uhkien ja niiden torjuntaan käytettävien keinojen vaikutukset. Hanski korosti, että pelkkä seuranta ja tutkimus ei luonnon köyhtymistä pysäytä, vaan tarvitaan määrällisiä tavoitteita monimuotoisuuden suojelulle. Uusin ja iso haaste on ns. "risupaketti", jota voidaan pitää myös potentiaalisena uhkana metsien monimuotoisuudelle. Hänen mukaansa tutkimusohjelman käynnistäminen aiheesta olisi erittäin tarpeellista.

Kansanedustaja **Pentti Tiusanen** kiitti ministeri Lehtomäkeä tutkimusohjelma-aloitteesta koska maaperän muuttuminen hiilinielusta hiilidioksidin päästäjäksi on jo tapahtumassa, toimiin pitäisi ryhtyä heti. Myös Lehtomäen kansallispuiston edistäminen sai Tiusaselta kiitosta. Hänen mielestään tapaus saimaannorppa todisti, että tarvitaan myös sanktioita, ei pelkästään vapaaehtoisia toimia. Suot pitäisi hänen mukaansa saada maakuntakaavoihin.

Pääsihteeri **Liisa Rohweder** WWF:stä totesi, että vaihtoehtoiset tavat hoitaa metsiä pitäisi huomioida. Suomen metsäohjelmaan tulisi ottaa mukaan vaihtoehtoisia metsänhoitopalveluja, myös muuta kuin lainsäädäntöä. Tutkimushanke on tärkeä. Tulisi myös selvittää, mikä on Etelä- ja Pohjois-Suomen suhde ilmastonmuutoksen näkökulmasta.

Dosentti **Jouni Korhonen** korosti luonnon resilienssin eli palautuvuuden merkitystä globaalin ja kansallisen talouden evoluutiossa. Kehitysmaiden talousmallit ovat monesti yhden tuotteen tms. varassa, jolloin talous on haavoittuvainen. Taloudellista järjestelmää on tutkittu esim. rutan ja ensimmäisen maailmansodan jälkeen. Mielenkiintoinen kysymys Korhosen mukaan on, johtuuko finanssikriisi siitä, että ei arvotettu monimuotoisuutta taloudessa. Nyt on hänen mielestään suuri mahdollisuus rakentaa kokonaan uusi talousjärjestelmä, johon sisään rakennettu kestävä kehityksen tavoite.

Ympäristösuunnittelija **Lotta Ruokanen** Allianssista piti uutta tutkimusohjelmaa tarpeellisena, mutta yhtä tärkeää on hänen mielestään monimuotoisuuden toimintaohjelman 2016 rahoitus ja laajapohjainen toteuttaminen. Professori Hanski muistutti 10 vuotta sitten valmistuneen FIBRE-ohjelman tuloksista. Nyt on hänen mukaan mahdollisuuksien pakko, ei enää mahdollisuus. Tutkimusohjelmaan, joka katsoisi pitkälle tulevaisuuteen, pitäisi hänen mielestä kytkeä myös perustutkimusta.

Ministeri Anttila totesi saimaannorppa-asiasta, että uusia sopimuksia tehdään kun hylkeenpesiä on löytynyt. Alueen väestö on osoittanut olevansa sitoutunut norppien suojeluun. Hän painotti myös, että metsäkeskukset ovat valvontaviranomaisia, jotka valvovat metsänomistajia ja mahdollistavat metsien suojelun ja hyvän hoidon.

Toiminnanjohtaja **Eero Yrjö-Koskinen** SLL:stä toivoi, että tutkimusohjelmaan tulee selvitys lakien tehostamismahdollisuuksista: miten nykyisillä laeilla voisi pysäyttää monimuotoisuuden köyhtyminen. Hän myös muistutti, että monimuotoisuuden toimintaohjelmalla 2016 ei ole omaa ohjelmarahoitusta, johon uuden hallituksen tulisi puuttua tulevalla toimikaudella. Informaatio-ohjaukseen tulisi Yrjö-Koskinen mielestä saada kansallinen päättäjien bd-paneeli, samantyyppinen kuin ilmastolla jo on.

Pääsihteeri **Leo Stranius** Luonto-Liitosta kysyi, miten varmistetaan, että rahaa ei valu myös biodiversiteetin kannalta haitallisille toimenpiteille. Tärkeää on sitouttaminen. Hän painotti, että pelkillä vapaaehtoisilla toimilla ei saada riittäviä tuloksia aikaiseksi. Tarvitaan myös sääntöjä kuten muillakin yhteiskunnan aloilla on, esim. liikennesäännöt.

5. Biodiversiteetti ja globaali köyhyys

Kehitys- ja ulkomaankauppaministeri **Paavo Väyrynen** totesi, että biodiversiteetin voi ymmärtää monella tavalla, esim. pitää suojella erilaisia luontotyyppejä. Metsätalouden puolella Suomi on hänen mukaansa täyttänyt oman osuutensa erittäin hyvin, myös talousmetsissä. Hän totesi, että Rion konferenssissa 1992 tarkasteltiin luontoa kokonaisvaltaisesti, sen jälkeen tarkastelu on sektoroitunut ilmastokysymykseksi, biodiversiteettikysymykseksi, metsäkysymykseksi jne. Väyrysen mielestä kokonaisuuteen puuttuu tällä hetkellä, hajautuminen ja käsitteen tulkinta ovat hämärtyneet ja ristiriitoja näkyy erityisesti metsäpuolella: biodiversiteetti vs. ilmastonäkökulma.

Väyrynen toi esille, että YK:n Vuosituhattavoitteista 6 on köyhyystavoitteita ja vain yksi tavoite, MDG7, käsittelee luonnontaloudellista kestävyttä. Lisäksi yksi MDG koskee

kumppanuuksia. Hänen mielestään kestävä kehityksen näkökulma on jäänyt taka-alalle, koska on katsottu liian kategorisesti MDG-tavoitteita ja kokonaisnäkökulma, jossa sosiaalinen, taloudellinen ja ympäristönäkökulma, puuttuu kokonaan. Suomen vuoden 2007 kehityspoliittisessa ohjelmassa palattiin Väyrysen mukaan takaisin Rion periaatteisiin. Ohjelmassa ovat keskeisessä asemassa mm. biodiversiteetin suojelu, ilmastonmuutos, saastumisen estäminen ja metsät. Metsien asema on keskeinen köyhyysnäkökulmassa, sillä 30 % maailman pinta-alasta metsän peitossa.

Väyrynen korosti, että ei voida vain suojella, koska täytyy myös paneutua köyhyyden poistamiseen. Mikä on istutetun metsän merkitys verrattuna luonnontilaiseen metsään tilanteessa, jossa täytyy myös synnyttää hyvinvointia köyhille ihmisille. Osa maailman metsistä täytyy Väyrysen mukaan suojella, mutta muita metsiä tulee voida käyttää kestävästi. Tarvitaan kompromisseja.

Suomella ja kehitysmailla on Väyrysen mukaan yhteisiä tavoitteita metsien kestävä käytön ja suojelun edistämiseksi. Puun lisäksi metsät tuottavat ruokaa, lääkekasveja ja bioenergiaa sekä tarjoavat ansiotuloja ja työllisyyttä. Metsät ylläpitävät ekosysteemien toimintoja, toimivat hiilinieluinä ja edistävät esim. maaperän ja valuma-alueiden suojelua. Kehityspoliittikalla tulee Väyrysen mukaan pyrkiä siihen, että kaikki kehitys maailmassa olisi luonnontaloudellisesti kestävä.

Professori **Jukka Salo** tarkasteli puheenvuorossaan globaalia biodiversiteettia Amazonian alueen näkökulmasta. Amazonian ja Andien alue on maailman monimuotoisin ekosysteemi, yksin puulajeja on Salon mukaan yli 6000, joista vain noin 60 lajin talouskäyttöä on tutkittu. Biologinen peruskartoitus on edelleen kesken. Vaikka metsäpeite on tallella edelleen noin 90 prosenttisesti, metsäekosysteemin toimintaan on vaikutettu laajasti metsästyksellä ja hakkuilla. Myös laadullinen heikkeneminen on tosiasia. Amazonia ei tuota nettohapetta, vaan on keskimäärin happitasapainossa.

Metsien häviämisen yksi perussyistä on Salon mukaan niiden alhainen taloudellinen arvo ja metsät hävitetään vaihtoehtoisten maankäyttömuotojen tieltä. Sademetsistä peräisin olevia metsä tuotteita on myös vaikeita markkinoida ja saada myyntiin, koska länsimaissa elää käsitys, että mitään sademetsä tuotteita ei saa ostaa. Kuitenkin alueella on myös mm. reilun kaupan tuotteita, joita tulisi tukea ostopäätöksillä. Lisäksi metsätalouden perinne puuttuu. Alueella ei ole aluekaavoitusta joka määritteli metsien käyttöä ja odotettavissa on äärimmäisiä ristiriitoja mm. alkuperäiskansojen ja valtion välillä ja soijaviljelyn ja metsienhoidon välillä.

Metsäkadon päästöihin pureutuva REDD-mekanismi kiinnostaa Salon mukaan suuresti Amazonian valtioita. Mekanismin kautta luonnontilaisille metsille syntyy arvo, jolloin voidaan aidosti vähentää metsäkatoa Amazoniassa ja Andeilla. Hänen mielestään ympäristöjärjestöjen REDD-kritiikki on ollut vahingollista kokonaisuuden kannalta, ja mekanismia tulisi tukea Suomenkin taholta. Myös tuki Amazonian aluekaavoitukselle ja uusiutuvan energian ja metsätalouden hankkeille Andialueella on tervetullut. Lisää käytännön hankkeita ja yritysten mukanaoloa kaivataan erityisesti sääjärjestelmiin, metsätalouden sertifiointiin, paikkatietojärjestelmiin, osallistuvaan suunnitteluun ja metsäbiomassaan liittyen.

Rohweder totesi, että REDD-mekanismissa on vielä paljon sellaisia elementtejä, joita pitää selvittää. Korhonen varoitti bumerangi-vaikutuksesta: luontoekosysteemi ei tunnista

ihmisten hallinnollisia rajoja. Kokonaisnäkökulmaa tarvitaan, sillä ongelmia ei kannata siirtää paikasta toiseen. Hanski totesi, että trooppisia metsiä on monenlaisissa maissa ja yhteiskunnissa, metsät kasvaa usein alueilla joissa on suuri eroosio. Yleiseen keskusteluun Hanski totesi, että Suomella on pakkomielle käyttää metsiä. Kommenttina ministeri Väyrykselle hän muistutti, että osaa metsästä pitää suojella myös virkistyskäyttöä ja matkailua varten. Kaikki jäljellä olevat luonnontilaiset metsät eli 4 % tulisi hänen mielestään saada suojelun piiriin.

Kettunen totesi, että kompromisseja on tehtävä, mutta olisi huomioitava luonnon kirjo laajasti. Jotta sekä suojelu- että käyttötavoitteet voisivat toteutua, tarvitaan kannustimia. Tutkimusohjelman tukemista hän piti ilahduttavana.

Tiusanen kysyi ministeri Väyrykseltä, mikä on hänen näkemyksensä turpeen luonteesta. Hän myös korosti, että iso prosenttiosuus hiilidioksidipäästöistä globaalisti tulee metsien hävikistä. Amazonian kaavoituksessa hän näki paljon ongelmia. REDD-mekanismi pitää Tiusasen mukaan määritellä hyvin.

Väyrynen vastasi Tiusaselle, että parhaat suot tuottavat biomassaa. Niillä on hänen mukaansa parempi biomassan tuotto kuin parhaimmilla metsillä. Ministeri Lehtomäki painotti, että turvetuotantoa on keskitettävä jo käytetyille soille, CCS teknologia otettava käyttöön jos otetaan suot ja turve energiakäyttöön sekä arvioitava vesistövaikutukset. Hän myös mainitsi, että vaikka ilmastoneuvottelut näyttävät muutoin vaikeilta, trooppisten metsien suojelussa ollaan pääsemässä eteenpäin vielä tämän vuoden aikana.

Johtaja **Risto Suominen** Suomen yrittäjistä totesi, että kompromisseja pitää tehdä. Lajien sukupuuttoon kuolinnopeudesta on puhuttu, mutta mikä on kestävä taso. Toimittaja **Hanna Eriksson** Ympäristötoimittajista totesi, että puuttuu analyysit ja mallit, tutkimusohjelma tulee saada käyntiin ja sitä kautta vastauksia. Kaikki tulevat hankkeet tulisi saada arvioinnin piiriin. Sitä olisi jo tarvittu risupaketin yhteydessä.

Kirjailija **Joni Pyysalo** Suomen Kirjailijaliitosta totesi, että ongelmia aiheuttavat vapaus rakentaa välittämättä oikein mistään ja globaalitalouden ahneus. Toinen ongelma hänen mielestään on, että ei arvosteta maaseutua, jolle tulisi antaa arvo. Hän myös kysyi, saadaanko teollisuus mukaan arvokeskusteluun. Tulisi kehittää järjestelmä, joka ei olisi niin haavoittuvainen pääomien karkaamiselle: esim. haluamme lisää energiaa jotta voisimme tuottaa, miksi emme voisi säästää.

Puheenjohtaja Anni Sinnemäki totesi loppupuheenvuorossaan, että ministeri Lehtomäen ehdottama uuden, laajan monivuotisen tutkimusohjelman käynnistäminen on erittäin hyvä idea, jota kestävä kehityksen toimikunta voi varmasti tukea. Aloite tulisi saada seuraavan hallituksen ohjelmaan, jotta tuloksia olisi saatavilla kohtuullisessa ajassa. Pääsihteeristö varmistaa, että tämä aloite saadaan asianmukaiseen valmisteluun ja osaksi syksyllä laadittavaa toimikunnan esitystä keskeisistä seuraavan hallitusohjelman sisältötavoitteista.

6. Muut asiat

Todettiin, että muita asioita ei ollut.

7. Kokouksen päättäminen

Toimikunnan seuraava kokous pidetään tiistaina 22.6.2010. Teemana on vihreä talous.
Puheenjohtaja päätti kokouksen.